

Прем'єр-міністру України
Сергію Корецькому

ЗВЕРНЕННЯ

Коаліції організацій, що опікуються питаннями захисту прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України щодо недопущення обмеження доступу внутрішньо переміщених осіб до державної підтримки

Коаліція організацій, що опікуються питаннями захисту прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України (далі – Коаліція), закликає Кабінет Міністрів України невідкладно забезпечити безперервність обліку внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та їхнього доступу до державної підтримки.

22 жовтня 2026 року набирає чинності нова редакція [Закону України](#) «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», яка містить чимало змін, які, зокрема, стосуються взяття на облік ВПО. Наприклад, людям, які вперше ставатимуть на облік ВПО, замість довідки видаватиметься витяг із Єдиної інформаційної бази даних про ВПО у паперовій або електронній формі.

Водночас нормативне та технічне забезпечення процедури взяття на облік ВПО відповідно до нових положень Закону досі не завершено, що може унеможливити взяття на облік переміщених осіб попри наявність передбачених Законом підстав. Підготовка державних систем до змін законодавства та узгодження дій органів влади є відповідальністю держави. Наслідки її нормативної, технічної чи організаційної неготовності не можуть перекладатися на людей, які вимушено залишили свої домівки самостійно або в межах організованої евакуації.

Перехід до нових правил обліку ВПО відбувається напередодні зими, в умовах постійних обстрілів, пошкодження енергетичної інфраструктури та продовження евакуації з територій, де зберігається небезпека для життя. Відтак, навіть коротка перерва в роботі системи обліку може одночасно обмежити доступ до підтримки для тисяч людей, які переміщуються.

Особливо тяжкими наслідки будуть напередодні зими. **Допомога на проживання ВПО не зможе бути своєчасно призначена**, оскільки вона призначається лише тим членам сім'ї, які взяті на облік як ВПО. Якщо звернення стане можливим лише в листопаді або грудні, можливість отримати виплати за попередні місяці буде втрачено. Для сім'ї, яка відповідає умовам призначення допомоги та складається з одного дорослого і двох дітей, це може означати втрату 8 тисяч гривень за один місяць. З огляду на загрозу перебоїв з електро-, тепло- та водопостачанням, відсутність коштів навіть протягом одного місяця може змусити сім'ї скорочувати витрати на харчування, ліки та опалення. Для людей старшого віку, людей з інвалідністю та осіб, які

потребують постійного догляду, затримка підтримки безпосередньо впливає на здоров'я та можливість залишатися у безпечному місці.

Відсутність відомостей у базі ВПО також **перешкоджатиме взяттю на облік для отримання житла для тимчасового проживання та може обмежити доступ до місцевих і окремих гуманітарних програм**, умовами яких передбачено підтвердження взяття на облік ВПО. Також особи, які безоплатно розміщують ВПО, не зможуть отримати відповідну компенсацію. Призначення цих виплат залежить від перебування переміщеної особи на обліку ВПО.

Найбільш небезпечним наслідком стане повторне **переміщення або вимушене повернення** людей до населених пунктів, де тривають бойові дії, обстріли або до тимчасово окупованих територій.

За десять днів ці негативні наслідки з гіпотетичних перетворяться на реальні, оскільки існуюче регулювання на підзаконному рівні не відповідає положенням нової редакції Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб". Зокрема мова йде про повне оновлення щонайменше двох постанов Кабінету Міністрів України – Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи ([Постанова № 509](#)) та Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про ВПО ([Постанова № 646](#)). Станом на сьогодні повне оновлення цих постанов та завершення технічних змін видається малоймовірним до моменту набрання чинності нової редакції Закону.

Додатково ситуація ускладнюється запланованою передачею повноважень щодо забезпечення функціонування та ведення бази даних від Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України до новоствореного Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України. За [повідомленням](#) Міністра Віталія Безгіна, передача має відбутися наприкінці жовтня, вже після набрання чинності Законом.

Наразі не оприлюднено узгодженого плану, який визначав би порядок передачі цих повноважень, безперервність доступу користувачів до бази даних та її електронної інформаційної взаємодії з Пенсійним фондом України й іншими державними інформаційними ресурсами.

У зв'язку з цим Коаліція закликає Кабінет Міністрів України:

1. Ухвалити перехідне рішення, яке до завершення нормативного і технічного забезпечення нової процедури гарантуватиме безперервне прийняття, реєстрацію та розгляд заяв про взяття на облік ВПО, прийняття рішень за ними і видачу документів, що підтверджують взяття на облік, відповідно до Порядку № 509, у частині, що не суперечить Закону.
2. Забезпечити прийняття та оновлення підзаконних нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Закону, зокрема щодо взяття ВПО на облік, з урахуванням нових положень щодо дітей.
3. Гарантувати призначення допомоги та інших видів державної підтримки з урахуванням дати звернення за їх призначенням, не допускаючи відмови через неподання документа, що підтверджує взяття особи на облік ВПО.
4. Оприлюднити роз'яснення щодо строків і порядку передачі бази даних ВПО, організації обліку та надання державної підтримки у перехідний період, а також остаточного розподілу функцій між відповідними міністерствами.

13 жовтня 2026 року

Центр прав людини ZMINA
БО "БФ "Право на захист"
Громадський холдинг "ГРУПА ВПЛИВУ"

CF Stabilization Support Services

ГО “Донбас СОС”

Кримська правозахисна група

БФ “Схід SOS»

ГО «Розуміння кризи»

ГО «КримSOS»